

פרוטוקול מס' 302

מישיבת ועדת העבודה ביום ה', ח' בניסן תשל"ו - 8 באפריל 1976, בשעה 10.00

נ כ ח ו :

חברי הוועדה:

ש. ארבל-אלמוזלינו - יו"ר
י. ז. אמיר
י. דרניצקי (יודין)
ה. זיידל
י. כהן

מוזמנים:

י. כהנוב - משרד החינוך והתרבות

מזכיר הוועדה:

מ. משולם

רשמה:

מ. הלנברג

סדר-היום:

1. הישיבה הבאה של הוועדה.
2. חוק שירות המדינה (מינויים), חשי"ט-1959 - תקנות בדבר אצילת סמכויות הנציב לפי סעיף 40 לחוק.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אני פותחת את הישיבה.

הישיבה הבאה של הוועדה

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: כפי שבוודאי ידוע לכם, תכנס מליאת הכנסת לישיבה מיוחדת שתתקיים ביום שני, 12 באפריל, בשעה 10.00. לפיכך נאלץ להקדים את ישיבתנו הבאה, שנועדה לאותו יום, ולקיימה ביום ראשון, בשעה 9.00 בחל-אביב.

חוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1959 - תקנות בדבר אצילת סמכויות הנציב לפי סעיף 40 לחוק

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: שר האוצר פנה אלי במכתב מיום 28 במארס, שבו נאמר: "הנדון: חוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1959 - חוזים מיוחדים. בהתאם לסעיף 48 לחוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1959, רשאי נציב שירות המדינה לאצול מסמכותו לייצג את הממשלה בעשיית חוזים מיוחדים, לפי סעיף 40 לחוק, לבעלי תפקידים שייקבעו בתקנות באישור ועדת העבודה של הכנסת. ועדת העבודה של הכנסת אישרה בשעתו אצילת סמכויות הנציב לבעלי התפקידים הבאים במשרד החינוך: עוזר ראשי למפקח מחוז ביחד עם מפקח מחוז וכן כל שניים מבעלי התפקידים דלקמן, לגבי חוזים מיוחדים עם מורים, מנהלים, גננות ומדריכי גננות אשר משכורתם משתלמת במישרין מתקציב החינוך והתרבות, המנהל הכללי של משרד החינוך והתרבות, מנהל האגף להכשרת מורים והשתלמותם, מנהל האגף למוסדות חינוך, מנהל המחלקה לכוח אדם בהוראה, הממונה על מערכת החינוך והתרבות לערבים ומפקח מחוז. בעקבות שינויים במבנה ובתוארי נושאי משרות שחלו במשרד החינוך והתרבות, החליטה ועדת שירות המדינה להמליץ בפני שר האוצר וועדת העבודה של הכנסת לשנות את אצילת הסמכויות האמורה לעיל ובמקומה לאשר אצילת סמכויות הנציב כדלקמן: "לגבי חוזים מיוחדים עם מורים, מנהלים, גננות ומדריכי של"ח, אשר משכורתם משתלמת במישרין מתקציב משרד החינוך והתרבות - כל שניים מבין בעלי התפקידים דלקמן: הממונה על מינהל החינוך, מנהל האגף לכוח אדם בהוראה, מנהל היחידה לתנועת כוח אדם בהוראה באגף, מנהל האגף לחינוך ולתרבות לערבים, מנהל רשות הספורט, מנהל המחלקה לחינוך מבוגרים, מנהל המחלקה להכשרת עובדי הוראה, עוזר ראשי למנהל המחלקה, מנהל מחוז וסגן מנהל מחוז למינהל".

רצ"ב הצעה להחלפת תקנה 1(4) לתקנות שירות המדינה (מינויים) (קביעת בעלי התפקידים שהנציב רשאי לאצול להם מסמכותו לפי סעיף 40 לחוק), חשכ"ז-1967. אודה בעד אישור הוועדה להצעת הנוסח הרצ"ב.

מר כהנוב: של"ח פירושו שדה, לאום, חברה, והפעילות במסגרת זו באה במקום הגדנ"ע. השינויים המבוקשים הם בעקבות שינויים שחלו בתוארי המשרות.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אני מבקשת שנשמע פרטים על החוזים שעשיתם לפי הנוהג הקודם.

מר כהנוב: קודם כל אני מבקש להבהיר כי חוזים מיוחדים למורים אנחנו נאלצים לעשות רק עקב חוק המינויים, אשר מונע מאתנו לקבל מורים מעל לגיל 55 ולכן יש הכרח במקרים כאלה בחוזים מיוחדים. אין לנו דרך אחרת אלא לחתום חוזים מיוחדים גם עם מי שמגיע מחוץ-לארץ ועדיין איננו אזרחי ישראל. כלומר, החוזים המיוחדים שלנו אינם נחתמים מפני שיש לנו סיבה כזו או אחרת לכך אלא הם תוצאה של חוק קיים.

השכר אשר משולם, כאשר מדובר במי שיש אתו חוזה מיוחד, הוא בהתאם לדרגה ולוותק של

מר כהנוב:

המורה.

האם אתם מתחשבים גם בוותק בחוץ-לארץ?

י. ז'. אמיר:

הוותק בחוץ-לארץ מוכר כולו או חלקו, הדבר תלוי בה עסק אותו מורה ומה היה

מר כהנוב:

התואר שלו.

כאמור, השינויים המבוקשים הם כתוצאה

משינוי שחל בתוארי המשרות.

מה הדין לגבי המדריכים במסגרת של"ח?

י. כהן:

הם מועסקים לפי תנאים של חוזים מיוחדים. מדובר במספר קטן ביותר.

מר כהנוב:

מה הם התנאים?

י. כהן:

הם מועסקים לפי דירוג של עובדי הוראה. אם כי הם עובדים בבתי-ספר על-יסודיים הם עובדים 30 שעות במקום 24 שעות. הם נקראים "מדוכי גדנ"ע מוסמכים". זה לא פחות ממורה מוסמך. מדובר במדריכים בדרגת קצין.

מר כהנוב:

האם לא הדרגה הצבאית היא הקובעת?

י. כהן:

לא.

מר כהנוב:

האם הדירוג נקבע בהתאם לתפקיד?

י. כהן:

כן, אבל אין שוני בין מועסק לפי חוזה מיוחד ובין מי שמועסק שלא לפי חוזה מיוחד. קובעת השכלתו של העובד ולא הכיתה שהוא מלמד בה.

מר כהנוב:

בזמנו, כשקיימנו דיון בנושא של החוזים

ה. זיידל:

המיוחדים, לאו דווקא במה שנוגע למשרד החינוך והתרבות הושמעה הדעה שיש לבטל את החוזים המיוחדים הנחתמים כתוצאה מגילו של העובד, דבר שבא בעיקר כדי למנוע זכויות פנסיה מעובד מעל לגיל 55. בהקשר לכך אני חוזר ומעלה את השאלה, כיצד אנחנו יכולים לדבר על קליטה יעילה של עולים כשאנחנו במו ידינו מונעים זכויות אלמנטריות. חשבתי שיהיו כאן אנשי זציבות שירות המדינה כדי שנוכל לרוץ אתם בנקודה זו. אולי היה מקום שנאמר שאנחנו לא מסכימים לאישור התקנה המוצעת כל עוד לא יתקיים דיון מעמיק בשאלה זו, אבל אינני רוצה לשים מכשול לפני משרד החינוך והתרבות, שלא בו האשם.

אני מבין שיש צורך לחתום חוזים מיוחדים

עם מומחים לתפקידים מיוחדים, ואני מקבל זאת.

זכור לי שבזמנו אמרנו שיש לדאוג לכך

שלא יהיו הסכמים מיוחדים עם תושבים ממזרח ירושלים. ירושלים היא עיר מאוחדת, בירת ישראל ואין מקום לחוזים מיוחדים עם מועסקים ממזרח ירושלים. אני מבקש שנדון בנושא זה.

מה היה סך-כל החוזים שנחתמו מסיבות
שונות כגון: גיל, עם מי שאינם אזרחי

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

ישראל וכו'?

מר כהנוב:

כמה מאות. לא מדובר בכמות משמעותית.
נכון יהיה לומר שהמספר הוא כ-500 - 600
חוזים בשנה. מכל מקום, המספר איננו מגיע ל-1.000, לפי הערכתי, לכל הסוגים.

אם יוחלט על ביטול המגבלות - ברור שלנו
המצב יהיה יותר נוח. יחד עם זאת, אם יבוטל ההסדר בדבר חוזה מיוחד ואם
נקבל לעבודה אדם בגיל 56, לפי חוק המינויים הרגיל, והוא יאלץ לצאת
לפנסיה בהגיעו לגיל 65, לא נפתור דבר מבחינת הפנסיה שלו. לדעתי, כדי
לשנות את המצב לטובת העובד צריך לקבוע שמי שמתקבל לעבודה בגיל 57,
חיה אפשרות להעסיקו שנתיים נוספות אחרי שהוא מגיע לגיל 65 או לקבוע
שהוא יהיה זכאי לפנסיה אחרי שבע שנות עבודה. לא החוזה המיוחד הוא הגורם
המונע את הזכות לגימלה.

ה. זיידל:

אפשר לבטל בכלל את תקופת המינימום של
עשר שנות עבודה ואז העובד יהיה זכאי

לפנסיה בשיעור שנות עבודתו.

למשך כמה שנים נחתם חוזה מיוחד?

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

מר כהנוב:

בדרך כלל חוזה מיוחד נחתם לתקופה של
שנה. כשמחליטים על הארכת חוזה, בדרך

כלל מאריכים את החוזה המקורי.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

ניקח לדוגמה את מדריכי השל"ח או מדריכי
גדנ"ע שאחרי חמש - שש שנות עבודה עזבו
את מקום עבודתם, האם תקופה זו נלקחת בחשבון אם הם נשארים לעבוד במסגרת
משרד החינוך והתרבות, בתפקיד אחר שלא בחוזה מיוחד?

מר כהנוב:

כן.

ה. זיידל:

היה מקרה של עובד מדינה שחתמו אתו חוזה
מיוחד מפני שהיה בגיל 55. כשהגיע לגיל
65 הוא נתבקש להמשיך לעבוד וההסכם המיוחד אתו הוארך. בסיכומו של חשבון
הוא עבד בשירות המדינה יותר מעשר שנים. כשהפסיק את עבודתו הגיש תביעה
משפטית וזכה. השופט העמיד בסימן שאלה את הענין של ההסכמים המיוחדים.

מר כהנוב:

אצלנו היה מקרה של עובד שנתקבל לעבודה
בגיל 55 והמשיך לעבוד גם אחרי גיל 65.
הוא עבד עד הגיעו לגיל 66 והיה זכאי לקבלת פנסיה.

ה. זיידל:

אי-אפשר להשאיר זאת לרצונו הטוב של
המעסיק, במקרה זה של נציב שירות המדינה.

י. ז. אמיר:

באחת הישיבות של ועדת העבודה הבעתי את
דעתי נגד השיטה של החוזים המיוחדים, כי
אני סבור שיש כאן שיטה כדי לעקוף את מתן הקביעות בעבודה.

אני מבין שאנחנו מתבקשים לאשר חקנה

הבאה לעדכן את תוארי המשרות למקובל כיום.

מר כהנוב:

נכון.

י. ז' . אמיר:

אני סבור שאנחנו צריכים לקיים דיון אם בכלל צריך ורצוי לאשר את הענין של החוזים המיוחדים או שמוטב לבטל אותו ולהוציאו מן הלקסיקון שלנו.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

ועדת ברקאי נתנה בדבריה חיזוק לנוהג של חוזים מיוחדים.

י. ז' . אמיר:

אני מתנגד לכך. זה ענין של השקפה וגישה ולא של נוסחה מתמטית. אני שולל את השיטה של חוזים מיוחדים ולכן קשה לי להסכים לשינוי המבוקש ואפילו הוא לא-עקרוני. יחד עם זאת אני מבין שעכשיו אנחנו מתבקשים רק לעדכן תקנה שהיתה נהוגה עד כה ולפיכך, מה שהיה אתמול יכול להיות גם היום, אבל אני מבקש שנקיים דיון מיוחד בנושא של מהות החוזים המיוחדים במקומות העבודה בארץ בין אם זה בייצור ובין אם זה בשירותים.

אם מוסכם שנקיים דיון על הנושא של החוזים המיוחדים, שנזמין אליו את הגורמים הנוגעים בדבר, הן מן הסקטור הפרטי והן מן הסקטור הציבורי, לא אערים היום קשיים ולא אתנגד לאישור התקנה המוצעת.

מר כהנוב:

אם התקנה לא תאושר, לא נוכל לחתום חוזים מיוחדים ולא נוכל לקבל לעבודה עובדים

מעל לגיל 55 שנים.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אני מבינה שכיום מקובל ונהוג שמורה שמפסיק להורות אחרי 25 שנים, וטרם הגיע לגיל

פנסיה, זכויותיו מוקפאות.

מר כהנוב:

אם המורה איננו מממש את הזכויות וכעבור מספר שנים חוזר לעבודה - יש אפשרות של

צבירת זכויות.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

לישיבתנו היום הזמנו את כל הגורמים הנוגעים לענין זה ואין לי אלא להביע צער ומורת-רוח שהם לא הגיעו לישיבה. הזמנו את נציגי נציבות שירות המדינה, הסתדרות עובדי המדינה, משרד המשפטים והם לא הופיעו לישיבה. אכתוב ואעיר להם על כך. הכוונה היתה שנקיים היום את הדיון העקרוני שחבר-הכנסת אמיר מבקש לקיימו.

ברור שאנחנו מפרידים בין הנושא העקרוני של שיטת החוזים המיוחדים לבין התקנה המבוקשת. אילו היינו מתבקשים להאציל סמכויות לבעלי דרגות נמוכות יותר, הייתי מתנגדת לכך. מאחר שמדובר באותם בעלי תפקידים, אני בעד האישור אם כי יכולתי לטעון שמאחר ולא נמצאים כאן הנציגים השונים נעכב את האישור. אבל אין לי כל רצון להעניש את משרד החינוך והתרבות ולעכב ולהפריע לו בעבודתו.

את הדיון בנושא העקרוני נקיים באחת

הישיבות שלנו.

חוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1959 - תקנות בדבר אצילת סמכויות הנציב לפי סעיף 40 לחוק - אושרו.